

Конгрес Українських Націоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua 7 лютого 2013 року № 6 (481)

ЛЮТИЙ. ЧАС БУТИ СОБОЮ

"Розпочати деколонізацію, – це почати ставати собою для того, щоб Бути Собою!"
Роман Кісь

6 лютого знаний український інтелектуал Роман Кісь розпочинає акцію індивідуального пікетування Верховної Ради. Достукатися, докричатися до розуму і сердець опозиційних депутатів, особливо тих, що ментально сформувались у середовищах зрусифікованих мегаполісів, науковець прагне з єдиною метою: організації з їхнього боку державно-політичних заходів порятунку України шляхом її комплексної деколонізації. Без здійснення цієї стратегії усі інші депутатські справи не матимуть сенсу і перспектив. Науковець планує передати опозиційним депутатам брошури із розробленою ним програмою загальної деколонізації України. А також роздавати громадянам листівки із практичними рекомендаціями, як дерусифікувати наші українські міста.

Ні для кого не секрет, що в Росії велика кількість науково-дослідних інституцій займається формуванням модерних геополітичних стратегій відновлення імперії. Т.зв. третій цикл "собірания руских земель" після царської та більшовицької окупації має специфіку, продиктовану часом. Так, нинішня колонізація нашої країни Росією відбувається в умовах глобалізаційних процесів та нового періоду урбанізму. Цим факторам віддається перевага у розробці нових імперських технологій, спрямованих на підрив, спотворення та розмивання фундаментальних засад українського національного буття, психіки, думання тощо. Над цими проектами в Москві працюють спеціалісти із суміжних в гуманітарній сфері наук, що виникли в останні двадцять – тридцять років на стику філософії, психології, антропології, етнології, соціології, політології, культурології лінгвістики. Це, наприклад, можуть бути групи, складені з фахівців у таких вузьких напрямках, як соціолінгвістика, когнітивна антропологія, етнопсихологія, теорія дискурсу, хронополітика (довготривале колективне програмування масової буденної свідомості). Комбінацій може бути скільки завгодно. Все залежить від конкретного напрямку деструктивної, руйнівної дії того чи іншого їхнього проекту. Це може бути суспільна думка, ціннісний або ментальний виміри нашої спільної української життєдіяльності.

Очевидно, що Москва не шкодує грошей ні на теоретичну базу, ні на планування, ні на конкретне втілення цих проектів, що в комплексі, у взаємодії націлені на реалізацію геополітичного інтересу Москви – колонізації всіх сфер життя України. Для Кремля в принципі не має різниці, як би називалася територія, на якій ми нині живемо: Україна чи "паралельна Росія" чи Мала Росія. Головне, щоби ця територія була населена невизначеною, аморфною людською масою, яка легко піддається маніпуляціям і управлінню.

Якщо в РФ справа засобів новітньої колонізації України поставлена на високотехнологічну основу, то в нашому українському середовищі на інтелектуальному рівні цим планам протистоять лише окремі вчені-одинаки. Вони не тільки комплексно опановують найновіші дисципліни і методики в гуманітарній сфері та за їхньою допомогою окреслюють, аналізують загрози, перед лицем яких опинилась сьогодні наша вкрай ослаблена, майже із втраченим імунітетом, нація…

Закінчення на 2-й стор.

НАША СЛАВА НЕ ВМРЕ, НЕ ПОЛЯЖЕ

КРУТИ, КРУТИ – ВАС НЕ ЗАБУТИ!

У Львові 29 січня відбулася смолоскипна хода, присвячена пам'яті Героїв Крут. Про подвиг трьохсот юнаків, про їхню самопожертву знає кожен. Організували ходу націоналісти Львова, звичайні хлопці, приєдналися до акції і юнаки з Конгресу Українських Націоналістів Городоцького району села Суховоля. Збиратися почали о 19:30 на площі Ринок. Вишикувавшись у колону, яка розтягнулась через усю площу, по п'ять осіб у ряд і запаливши смолоскипи, о 20:00 рушили вулицями Львова. Над колоною майоріли червоно-чорні та синьо-жовті знамена. Під націоналістичні гасла "Слава Україні!", "Крути, Крути – вас не забути" , "Героям Крут тричі: Слава! Слава! Слава!" колона прямувала вечірнім Львовом. Перехожі зупинялися, схвально дивилися, допомагали скандувати гасла та захоплено знімали ходу на телефони. Над нашими лавами витав отой дух побратимства, який неможливо передати словами. При-

близно 1000 смолоскипів уособлювали душі полеглих героїв, які з крутянського поля здіймалися прямо до неба, бо написано у Святому письмі: "Хто положить душу за друзів своїх, той спасен буде".

Закінчився похід біля пам'ятника С.Бандері, де були виголошені промови націоналістичного змісту. Усю акцію від початку і до кінця посилено контролювали правоохоронні органи.

Учасники акції розійшлися у піднесеному настрої близько 22:00, і хоча на вулиці було холодно, усі почувалися чудово.

Тарас ВЛАДИШ,
голова молодіжної реферантури осередку КУНу села Суховоля.
Фото Любомира Міклуша

ГЕРОЯМ – СЛАВА!

"НА ТРУБЕЖІ, НА ГРІЗНІМ РУБЕЖІ ВО ЗДРАВІЄ ПОСТАВИМО ЇМ СВІЧІ..."

"– За що ж ми полягли
на цьому бранням полі? –
Очниці черепів допитують зеніт.
У відповідь ковил поворухнувся кволо.
І знову – тиша, важча за граніт...
...Вкраїно!
...під тужні дзвони
вгорни їх в рідну землю, як до сповитка.
І відспівай усіх за предківським законом.
І стань Державою!.."

Борис Олійник

Саме ці невеселі слова нашого сучасника, відомого поета і громадського діяча Бориса Олійника щоразу виринають з пам'яті, коли згадуємо про героїчні діяння багатьох борців за державність нашої улюбленої Батьківщини, поки що належно не вшанованих Україною.

До несправедливо забутих усіма героїв, які поклали на вівтар України найдорожче – молоді життя, належить загін, що складався з майже трьох сотень козаків Бориспільської, Вороньківської і Баришівської сотень Переяславського полку. "На початку лютого 1919 року, коли без оголошення війни на Україну посунули більшовицькі орди і нависла загроза раптового захоплення Києва, козаки отримали наказ зупинити ворога коло залізничного мосту через річку Трубіж. Це кілометрів з п'ятдесят від столиці. На жаль, у той критичний час в розпорядженні української влади, як і за аналогічної ситуації 1918 року, не виявилося регулярних збройних формувань для відсічі ворога.

Холодного лютневого ранку, попрощавшись з родинами, понад дві сотні козаків-а це були здебільшого юнаки й молоді чоловіки з містечок Бориспіль і Вороньків— вирушили в неблизьку дорогу. Очолив їх отаман Вороньківської сотні Іван Черпак, людина патріотична, поважна, досвідчена у військовій справі. Оскільки до пункту призначення треба було добиратися через глибокі сніги, козаки взяли з собою тільки найпотрібніше: зброю і набої, трохи продуктів і вівса для коней. Коло мосту через Трубіж до бориспільців і вороньківців приєдналося близько сімдесяти козаків з Баришівки.

План був такий. Зайняти оборону на правому березі річки, а на лівому, звідки мав з'явитися ворог, пошкодити колію, – щоб перший більшовицький поїзд на повній швидкості зійшов з рейок і перегородив шлях наступним потягам. Таким чином вдалося б затримати на декілька днів наступ ворога на Київ.

Закінчення на 2-й стор.

9 лютого в Києві, у приміщенні Національної спілки письменників України відбудеться друга частина XIV Збору Конгресу Українських Націоналістів. Голова партії Степан Брацюнь прозвітує перед делегатами про діяльність Конгресу за останні два роки. Також на порядку денному Збору стоятиме питання обрання керівних органів партії та внесення змін до Статуту й Програми Конгресу.

ПОКЛИК СУМЛІННЯ

ЛЮТИЙ. ЧАС БУТИ СОБОЮ

Вони ще формулюють стратегеми деколонізації, виписують гуманітарні механізми протидії намірам Москви. Одним з них, людиною енциклопедичних знань, інтелектуалом вищого гатунку є Роман Кісь, фахівець із суміжних дисциплін соціолінгвістики, лінгвокультурології, етнопсихології, автор багатьох грунтовних монографій, серед яких концептуально цілісним тритомником представлено книги "Фінал Третього Риму" (1998), "Осторонь Азіопи" (2007), "Як зупинити розукраїнювання України" (2013). На основі аналізу численних проектів і підходів ведення Кремлем інформаційної та ідеологічної війни проти нашої держави (у парадигмах "Євразійства", "Руского міра", "Святої Русі") науковець пропонує стратегію контрзаходів, спрямованих на деколонізацію України.

Закінчення. Початок на 1-й стор.

Ґрунтовні наукові праці Романа Кіся заряджені інтенцією його особистої жертовності і патріотизму. В його текстах концепція захисту і творення національного українофонного буття спирається на силу Христової віри і молитви до Бога. Кожне речення просякнуто вірою, що нація знов, як під час Майдану, прокинеться, витримає цей шалений тиск із Півночі, вчинить гідний опір нинішнім московським колонізаторам – русифікаторам.

Було б логічно, щоб ідеї та рекомендації науковця були використані відповідальними політиками та державними мужами, які бачать майбутнє нашої нації в українській Україні. На їхній основі відповідні фахівці мали б розробити і послідовно втілити на всіх рівнях функціонування держави конкретну програму з розбудови модерного новоукраїнського урбанізму, підвищення престижу українського мовлення, відновлення живих творчих комунікативних середовищ в усій країні.

Ольга РІЗНИЧЕНКО

Інтерв'ю з Романом Кісем читайте в наступному номері газети.

ГЕРОЯМ – СЛАВА!

"НА ТРУБЕЖІ, НА ГРІЗНІМ РУБЕЖІ ВО ЗДРАВІЄ ПОСТАВИМО ЇМ СВІЧІ..."

Але повною мірою здійснити задумане не вдалося. Знайшовся зрадник, який видав план операції більшовикам. Тому їхній бронепоїзд зупинився перед пошкодженим відрізком колії і почав з гармат обстрілювати позиції українців. Самі ж агресори заходилися лагодити колію. Козаки намагалися вогнем з кулеметів і гвинтівок перешкодити ворогам відновити залізницю. Проте сили були нерівні. Якщо до більшовиків прибувало підкріплення, то козаки потрапили у безвихідну ситуацію, коли допомоги не було чекати ні звідки і ні від кого. Попереду них стояв добре озброєний ворог, а за ними – ще вільна Україна.

Перебуваючи під безперервним обстрілом, усвідомлюючи свою приреченість, українці виявили величезну відвагу. Вони не просили пощади, не втекли з поля бою. А лише третьої ночі, знесилені, голодні, організовано відступили, забравши поранених і декого з убитих своїх побратимів. Але їхня самопожертва не була марною.

Військово-стратегічним результатом бою стало затримання на два дні на близьких підступах до Києва червоних окупантів. Політичний результат – не менш значущий: протягом цього короткого часу Директорія Української Народної Республіки змогла евакуювати свої урядові установи зі столиці у глибинні місцевості контрольованої нею території держави. І нарешті – дуже вагома моральна складова результату героїчного вчинку: більшовики, всупереч сподіванням, не вступили тріумфально до Києва.

Герої-козаки, вступивши в нерівний бій проти жорстокого, добре озброєного ворога, не тільки зруйнували його плани на швидке захоплення української столиці, а й, безперечно, стали в очах усіх поколінь рятівниками честі й гідності нації. Вони продемонстрували: навіть у найскрутнішу, найтяжчу годину, коли над Батьківщиною нависла смертельна небезпека, коли одні її сини – слабкодухі і нерішучі – злякалися, другі – розгубилися, треті – відверто й підло зрадили, четверті – їх найбільше – зайняли позицію стороннього спостерігача, знайшлися вірні, незрадливі, високоморальні, мужні її діти, готові захистити улюблену матір–Україну своїми грудьми. Саме до цієї категорії належали отаман Іван Черпак і його козаки.

Якою була подальша доля цих героїв? Більшість з тих, хто повернувся додому, брали участь у протибільшовицькій боротьбі у складі різних повстанських загонів. Ті з них, хто залишився живий, були репресовані більшовицькою владою. Відомо, що Іван Черпак став одним з керівників Бориспільського антибільшовицького повстання, що відбулося у травні 1920 року. Згодом очолив один з повстанських загонів, що діяв у придніпровських лісах Лівобережжя. Але потрапив до рук ворогів, і дорогою до Бориспільської в'язниці його розстріляли конвоїри.

Закінчення. Початок на 1-й стор.

Правду про Івана Черпака і його побратимів ще наприкінці минулого століття дослідив, збираючи по крихті інформацію в довколишніх селах, житель с. Іванків Андрій Свирид, нині покійний. За результатами досліджень він помістив декілька публікацій у районних та обласних газетах. З метою увічнити пам'ять про подвиг козаків він звертався до органів влади, але натрапляв на байдужість чиновників.

Починаючи з 2009 року, патріотична громадськість Бориспільщини, Баришівщини разом з представниками громадських обєднань Києва, бере участь у заходах зі вшанування героїв Трубежа на місці бою. 2011 року за сприяння Вороньківської сільської ради і лідера громади Ігоря Заборного в центрі села насипано курган і встановлено пам'ятний знак козакам Вороньківської сотні. Залізний хрест на могилі Івана Черпака і гранітний обеліск виготовлено за спонсорські кошти.

Через те, що не вдається розв'язати питання надання земельної ділянки для встановлення пам'ятного знака коло залізничного мосту, торік поставили на березі Трубежа залізного хреста. Бо справедливо вважаємо, що річище Трубежа коло мосту – це братська могила десятків козаків-християн, полеглих у бою. Їхні кістки досі лежать на дні річки.

Цього року, з нагоди 94-ї річниці бою на Трубежі, близько шести десятків українців узяли участь у вшануванні його героїв. До представників бориспільської громади, як це було і в попередні роки, приєдналися гості з Києва. Це представники патріотичних громадських організацій столиці: Спілки офіцерів України, Українського козацтва, ВУТ "Просвіта" ім. Тараса Шевченка Усіх їх організував голова Спілки офіцерів України, капітан першого рангу, народний депутат України другого скликання Євген Лупаков. Спочатку учасники заходу побували в с. Вороньків, де поклали квіти до пам'ятного знака козакам Вороньківської сотні, а також побували на могилі їхнього провідника, отамана Івана Черпака.

Після цього поїхали на місце бою. Як 1919 року, Трубіж був скутий кригою.

Тільки тоді обабіч мосту лід був покритий численними ополонками від вибухів снарядів. А сніг на правому березі червонів від крові захисників України. Нині сніг має природний білий колір. Нібито ніякий агресор не загрожує Києву нападом зі сходу, але на душі неспокійно. Особливо там, на скроплений кров'ю героїв землі, гостро відчуваєш: нині Україна хоч і незалежна, але ще не така, якою хотіли її бачити наші попередники. Було боляче, коли помітили, що якісь покидьки–нелюди й антихристи – підняли брудні руки на пам'ять героїв: вирвали із землі і знищили залізного хреста.

Відбувся короткий мітинг. Зі словом до його учасників звернулися автор цих рядків і Євген Лупаков. Промовці ознайомили присутніх із політичною ситуацією в Україні на початку лютого 1919 року, розповіли про наші намагання домогтися справедливості щодо вшанування героїв Трубежа на державному рівні. Увагу було акцентовано на тому, що Україна мала реальні шанси стати вільною понад 90 років тому.

Трагедія нашого народу полягала в тому, що влітку 1917 року, маючи у своєму розпорядженні майже мільйонну вишколену професійну армію, готову боронити рідну землю, Центральна Рада розпустила її. Тодішні керівники України – люди лівих поглядів, були надто довірливими і навіть дещо наївними, щиро вважаючи російські уряди – тимчасовий чи більшовицький – миролюбними. Саме через стратегічні помилки влади Україна не зуміла вирватися з гострих кігтів московського ведмедя. Саме через це майже 3 роки на нашій землі тривало гріховне братовбивство. Адже в Армії УНР воювало понад 200 тисяч українців, у селянській армії Н. Махна – 120 тис., у червоній – 80 тис., у білій – 70 тис., у гетьмана П. Скоропадського – 60 тис. Відомо, що одним із найбоєздатніших військових підрозділів того часу був 30-тисячний кінний корпус генерала Шкуро, теж українця. Декілька сотень тисяч українців воювали у десятках збройних формувань, очолюваних місцевими ватажками "батьками – отаманами". Уявімо, що всі ці вояки зібралися б під одним прапором. Незалежність України була б гарантована! Бо ніхто не здолав би такої потуги! На жаль, повторилося те, що трапилося в часи гетьмана Івана Мазепи, коли українці "самі себе звоювали".

Голова СОУ Євген Лупаков, як людина військова, звернув увагу на те, що Росія ніколи не визнала своєї вини в агресії проти миролюбної України і досі не покаялася за знищення нашої держави, накинення нам більшовицького беззаконня, грабунків, голодоморів, репресій, депортацій, насадження атеїзму, аморальності й бездуховності. Мало того: між нинішньою Російською Федерацією, як правонаступницею Росії більшовицької, та Україною, як правонаступницею Української Народної Республіки, досі не підписаний мирний договір. А з погляду міжнародного права це означає, що обидві держави 95 років перебувають у стані війни. Хоч це може видатись абсурдом, але такою є гірка правда.

Зазначу: щороку вшановуємо героїв Трубежа не тільки на виконання Указу Президента України №75 від 28 січня 2010 р. "Про вшанування учасників боротьби за незалежність України у ХХ столітті", а передусім за велінням розуму і сумління. Маємо надію, що колись нас підтримає влада, і незабаром на місці бою стоятиме гідний героїв пам'ятний знак.

Розпочав і закінчую свою розповідь словами Бориса Олійника:

"...На Трубежі, на грізнім рубежі
Воздравіє поставимо їм свічі:
Вони живі для нас у віковіччі
І пам'ять їхню не сточить іржі..."

Насамкінець висловлюю щиру подяку заступникові голови Бориспільського міськвиконкому Миколі Корнійчуку і секретареві міської ради Борисові Дармостуку за допомогу в організації поїздки на Трубіж.

Анатолій КОВАЛЬЧУК,
голова Бориспільського об'єднання
ВУТ "Просвіта" ім. Тараса Шевченка

Наші корпункти

Вінниця	Березовський В'ячеслав	(067) 258-55-71
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Ярмолінський Олег	(067) 702-63-37
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Одеса	Ролінський Володимир	(095) 678-76-73
Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

МОМЕНТ ІСТИНИ

"СУД НЕ ДАВ ВТЯГНУТИ СЕБЕ В ПОЛІТИЧНІ ТЕНЕТА"

Наталія Вітренко остаточно програла справу проти борців за волю України

Марина ТКАЧУК

Тривалий судовий серіал, який затіяла майже три роки тому лідерка Прогресивної соціалістичної партії Наталія Вітренко щодо указів Президента Ющенка про вшанування борців за волю України, нарешті закінчився. Крапку в резонансній справі поставив Вищий адміністративний суд України, відмовивши Вітренко в задоволенні її касаційної скарги.

ДОВГООЧІКУВАНА КРАПКА

Як уже писала "УМ", Наталя Вітренко оскаржувала указ, яким свого часу Президент Віктор Ющенко вшанував борців за українську незалежність у XX столітті, від вояків УНР до УПА. Позивачка пройшла всі інстанції української Феміди. Після численних слухань Окружний адмінсуд Києва у липні 2011 року відхилив позов прогресивної соціалістки. В апеляції Вітренко відмовив і Київський апеляційний адмінсуд. Тепер своє остаточне слово сказав ВАСУ.

Представники проукраїнського "фронту" не приховують задоволення і полегшення від рішення Вищого адмінсуду – ця справа забрала у небайдужих учасників надто багато здоров'я та часу. Адже доводилося годинами вислуховувати "доповіді" Вітренко у дусі радянської пропаганди, витримувати агресивні вияви ненависті до українства.

Беззмінна учасниця всіх судових засідань, дочка президента Української головної визвольної ради Кирила Осьмака пані Наталія вважає перемогу в суді логічною, хоч і непростою. "Позовна заява, апеляційна та касаційна скарги позивача (безумовно, написані за кордонами України) є намаганням виправдати злочинні дії радянської влади на чолі з КПРС, фактично російської імперської влади, які спрямовані проти українців, нашого права проживати і господарювати на своїй землі, природного обов'язку української нації на боротьбу за незалежність. І дуже важливо, що такі намагання позивачки не увінчалися успіхом", – говорить Наталя Осьмак.

Юрій Шухевич, син командира УПА, який постійно їздив на судові засідання до Києва зі Львова, зізнається, що рішення було для нього очікуваним. "Я дуже задоволений – і цим судовим рішенням, і тим, що не доведеться більше слухати Вітренко під час судових засідань, на які вона щоразу приносила гори антиукраїнської макулатури", – каже пан Юрій.

ЯНУКОВИЧ "ВІДПРАВИВ ВІТРЕНКО ПОДАЛІ"?

Адвокат Роман Орєхов у суді був представником Степана Бандери-молодшого (внука голови ОУН (р)), а згодом – і Юрія Кука, сина головного командира УПА після загибелі Романа Шухевича. Після рішення ВАСУ Орєхов робить політичний висновок: теперішня українська влада значно більше не сприймає Вітренко, аніж ОУН та УПА. "Чому? Відповідь проста, як день Божий, – зазначає Орєхов у коментарі "УМ". – Протягом усього розгляду справи суди – трьох інстанцій зробили все для того, щоб не бути втягнутими в липкі тенета політичної гри Вітренко. Зараз можна сказати, що справу розглянуто за канонами юридичних підручників: трошки "веселіше" – у місцевому суді, значно скромніше – в апеляційному, і, нарешті, зовсім сухо – у ВАСУ. Лейтмотив рішень: Вітренко не є суб'єктом звернення з подібним позовом до адміністративного суду, оскільки оспорюваний указ не стосується її особисто, а доказів порушення своїх прав та охоронюваних законом інтересів позивачем суду не надано. Всі інші доводи позивача сприймалися судами як факультативні. Хоча заради справедливості слід зазначити, що ВАСУ ретельно дослідив навіть найбезглуздіші доводи касаційної скарги та надав їм оцінку. Можна стверджувати, що з великою часткою імовірності у цій справі поставлено останню крапку".

Роман Орехов вважає, що до справи Вітренко суд поставився з небаченою серйозністю: "Подібним академічним чином адміністративні справи в Україні не розглядаються. Більшість адміністративних справ – це вершина нехлюйства, недбалості, непрофесійності та елементарної неписьменності. Тут же ми маємо випадок надзвичайний. Справу було ретельно розглянуто місцевим судом та добре виписано постанову. Коли читаємо ухвалу ВАСУ, розуміємо, що останній виправив, підчистив помилки попередніх судових інстанцій та виправдав усе, що тільки можна. Мій висновок такий: позиція влади – "відправити" Вітренко якнайдалі, аби не поверталася".

Щоправда, сама лідерка ПСПУ неодноразово заявляла, що має намір пройти в цій справі всі судові інстанції, навіть Євросуд.

Одначе правозахисник Олекса Чорнота, який має досвід виграних справ у Європейському Суді з прав людини, зазначає: "Заява Вітренко в цій справі до Євросуду буде відразу визнана цією судовою інстанцією неприйнятною відповідно до статей 34, 35 Європейської Конвенції про захист прав людини. Будь-які інші спроби товаришки Вітренко "реанімувати" цю справу мають бути "поховані" всіма судами, включно з Верховним Судом України. А якщо це в якихось українонененависників виникне бажання оскаржити цей указ у судовому порядку, то українські суди мали би відразу відмовити цим особам у задоволенні їхніх позовів – у зв'язку з пропущенням строку звернення до суду".

"Тож можна святкувати перемогу, – констатує Олекса Чорнота, – хоч вона з присмаком гіркоти. Бо в жодній державі світу не наважилися би оскаржувати в судах правові акти про визнання та вшанування борців за незалежність цих держав. Тільки в Україні знаходяться такі особи, та ще й з українськими паспортами. Важко навіть собі уявити, як би ставилось суспільство до таких осіб, скажімо в Ізраїлі, Польщі. А в Україні не лише дають змогу обливати брудом борців за її волю, а й дозволяють проклинати тих, хто поклав своє життя та здоров'я на вівтар незалежності України".

ВИГОДА ВІД ПРОЦЕСУ

Найважливіший результат цього судового процесу, кажуть юристи, – те, що суд постановив: "жодним судовим рішенням, у тому числі вироком Нюрнберзького трибуналу, діяльність перерахованих в указі формувань (зокрема, УПА, ОУН, "Карпатської Січі") засуджена як фашистська не була". І цей висновок суду можна тепер використовувати у боротьбі з тими українофобами, які стверджують протилежне.

УМ, ч.18

НОВИНИ. ПОДІЇ. ФАКТИ

ВІННИЦЯ. ДЕНЬ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ

22 січня у прямому ефірі Вінницького державного телебачення ВДТ-6 відбулась телевізійна програма "Політрада", присвячена Дню Соборності України, і до участі у програмі був запрошений голова Вінницької обласної організації Конгресу Українських націоналістів В'ячеслав Березовський.

Соборність всіх українських земель та Незалежність України – два нерозділні поняття, що були метою та дороговказом для героїв, які у важкій боротьбі віддавали за них свої життя у часи боротьби УНР та ЗУНР, ОУН-УПА.

Причиною поразки та втрати незалежності тодішньої української держави, керованої соціалістичним урядом УНР, була відсутність на той час організовуючої та керівної ролі української націоналістичної політичної сили, яка постала через десятиліття у вигляді ОУН, метою якої була боротьба за Українську Самостійну Соборну Державу.

У наші часи досягнення справжньої Незалежності України та духовної Соборності помислів та дій сучасних українців мають бути найпершим і головним завданням у діяльності українських патріотів, зокрема тих, які вважають себе справжніми націоналістами.

Опонентом конгресівця був екс-кандидат у народні депутати від КПУ, керівник обласного товариства "Україна–Росія" Іван Бондарчук, який у своїй комуністичній маячні у прямому ефірі договорився до того, що українці мають дякувати за об'єднання наших земель в одній державі таким історичним постатям, як Катерині Другій, Петрові Першому, Леніну, Сталіну та Хрущову.

Проте глядачі, які телефоном ставили влучні запитання пропагандистові "руськава міра", висловили позитивне ставлення вінничан до відзначення історичного Дня Соборності України.

Прес-служба Вінницької ОО КУНу

У Києві писали диктант про національного героя Білорусі

Другого лютого у Києві активісти Білоруського центру відзначили 175-річчя від дня народження національного героя Білорусі Кастуся Каліновського та 150-річчя від початку повстання проти російського самодержавства.

Білоруські та українські патріоти разом писали диктант "Лист з-під шибениці". Саме таку назву носить заповіт Кастуся Каліновського білоруському народові, який він написав перед стратою. "Я тобі з-під шибениці кажу, народе, що тоді тільки ти заживеш щасливо, коли над тобою москаля уже не буде", – ці слова стали квінтесенцією заповіту.

В акції взяв участь голова Секретаріату Головного Проводу Конгресу Володимир Манько. У своєму виступі він зазначив, що історично українці та білоруси мають спільного ворога – московський імперіалізм. "Так і сьогодні авторитарні промосковські режими панують і в Білорусі, і в Україні. Повалити антинаціональні режими та здобути свободу – ось спільне завдання на сьогодні для українських та білоруських патріотів", – наголосив Володимир Манько.

Голова Київської організації Спілки письменників Михайло Сидоржевський запевнив, що завжди сприятиме братам-білорусам у проведенні подібних заходів у Спілці письменників.

Керівник руху солідарності "Разом", співголова Білоруського центру В'ячеслав Сівчик сказав: "Нині ми згадуємо Каліновського як визначного громадського діяча Білорусі, як очільника національного повстання. Сьогодні ми разом із українцями під диктовку пишемо його "Лист з-під шибениці". Закликаю свідомих білорусів згадати у цей день нашого національного героя".

Історична довідка: Кастусь Каліновський (1838–1864) – національний герой Білорусі, Литви та Польщі, один із керівників національно-визвольного повстання проти московського царату 1863–1864 років, революціонер, письменник.

Прес-служба КУНу

ПАМ'ЯТЬ

ШАНА КРУТЯНЦЯМ,

які полягли під селом Літки

Другого лютого Київська міська організація Конгресу відвідала місце бою невеликого загону юнкерів, оборонців Української Народної Республіки з більшовиками. Бій відбувся 2 лютого 1918 року.

Біля могили загиблих юнаків панотці відслужили панахиду, після чого відбулось віче. На ньому мешканці села Літки з розповідей очевидців переповіли перебіг тих подій. Селяни казали, що радянська влада усіляко намагалась стерти з їхньої пам'яті подвиг українських юнаків.

Після бою селяни власними силами поховали хлопців, підстеливши та накривши їхні тіла шинелями. Пізніше, коли мешканці Літок забажали облаштувати могилу та встановити пам'ятний знак, влада не давала дозволу, тому землю для насипу довелось брати з приватного городу.

На вічі від Конгресу виступив голова Київської міської організації Юрій Шепетюк, а вів віче активіст КУНу Микола Коханівський. "Комуністична окупаційна влада з українців намагалась зробити рабів-скигліїв, проте не вийшло. Український народ завжди народжував борців, які готові були віддати життя за державність", – сказав Юрій Шепетюк.

Участь у вічі взяли гурти "Божичі" та "Тінь сонця".

Історична довідка: після бою під Крутами невеликий загін у складі 24 юнкерів Київської військової школи відступав у напрямку до Києва. Залізницею вони доїхали до станції Бобрик, пішки пройшли через село Семиполки і лісом дійшли до Літок. Там загін зупинився на ночівлю. Вже на світанку в село увійшли більшовики-муравйовці, і воїни УНР вступили з ними в бій. 20 бійців загинули, чотирьох окупанти стратили.

Прес-служба КУНу

ПОГЛЯД

НОВИЙ МОВНИЙ ЗАКОНОПРОЕКТ: САГА ТРИВАЄ

Тарас МАРУСИК

У Верховній Раді України зареєстровано новий мовний законопроект – "Про функціонування української мови як державної та порядок застосування інших мов в Україні". Спочатку він був внесений за підписами трьох опозиційних депутатів – Володимира Яворівського, Марії Матіос та Ірини Фаріон. Відтак 23 січня цього року доопрацьований законопроект з'явився на офіційному парламентському сайті, і до його подання долучилося ще двоє опозиціонерів – Володимир Бондаренко та Андрій Іллєнко.

Цьому передувала тривала історія з ухваленням юридично нікчемного закону "Про засади державної мовної політики". Нагадаю лише деякі моменти, важливі для кращого розуміння ситуації, в якій опинилося українське суспільство.

ПОПЕРЕДНІЙ КОНТЕКСТ

Після того, як під цим документом поставив свій "безцінний" автограф Президент України, різка критика з боку численних громадських організацій, науковців, експертів, окремих громадян продовжилася. Навіть автори цього законодавчого "шедевру" побачили його недолугість при першому застосуванні. Вже на початку вересня 2012 року, через два місяці після ухвалення його (з Сергієм Ківаловим) дитища, співавтор скандального "закону" Вадим Колесніченко подав новий законопроект "Про внесення змін до законодавства України (щодо удосконалення державної мовної політики)" (до речі, "продубльований" у новому скликанні 18 грудня 2012 року), яким запропонував не лише зміну назви – "Про засади державної мовної політики **та порядок застосування мов в Україні**" (виділено додану частину назви – **Т.М.**), але й низку інших змін, на п'яти сторінках.

А 27 вересня минулого року Вадим Колесніченко звернувся до Прем'єр-міністра Миколи Азарова з проханням (увага!) "розглянути можливість прийняття доручення Кабінету Міністрів України для центральних органів виконавчої влади щодо незастосування штрафних санкцій до виробників товарів, що випливають з положень статті 26 Закону України "Про засади державної мовної політики" до часу приведення у відповідність з Законом підзаконних нормативно-правових актів, або схвалення змін до Закону".

У моєму розпорядженні є лист генерального директора Всеукраїнської асоціації автомобільних імпортерів і дилерів О.Назаренка до її членів від 07.09.2012 № 217 "Щодо перевірок автосалонів стосовно виконання законодавства "Про мови", в якому йдеться про проблеми, що виникли у зв'язку з вимогою пункту 3 статті 26: "Наскільки мені відомо, вже в Донецькій, Луганській, Одеській та деяких інших областях регіональною мовою визначена російська мова і тому при продажі авто в цих областях вже необхідно супроводжувальні документи (в т.ч. інструкцію про застосування) надавати покупцю на двох мовах (українська та російська). Згідно Закону до регіональних віднесено 18 мов і тому потрібно бути готовими до того, що в Закарпатській області можуть визнати регіональну – угорську, Криму – татарську, Чернівецькій – румунську тощо, при цьому супроводжувальні документи на авто необхідно буде друкувати і на цих мовах (крім, української). Ризик в даному випадку бачу в тому, що по ЗУ "Про захист прав споживачів" штраф за відсутність необхідної та доступної інформації про продукцію становить 30% від вартості одержаної для реалізації партії товару. Навіть за одну машину це сума дуже істотна… **P.S.** Прошу дуже відповідально поставитись до вищевикладеної інформації т.я. згідно нашій інформації, органи захисту прав споживачів на місцях вже отримали з Держслужби захисту відповідні вказівки щодо проведення перевірок суб'єктів господарювання. Під час зустрічі з головою держслужби С.М. Орєховим досягнута домовленість, що автосалони членів ВААІД деякий час чіпати не будуть (time out), однак домовленість тимчасова і необхідно терміново приймати системні рішення".

Про економічні збитки від впровадження "закону" Ківалова–Колесніченка повідомили виробники пива, безалкогольних напоїв і мінеральних вод, президент Американської торгівельної палати в Україні Хорхе Зукоскі, який звернувся з листом до Президента України, а копії надіслав ще восьми високопосадовим адресатам.

Те, що цей дефектний закон не працюватиме, було зрозуміло майже відразу. Пригадуєте, як сполошився головний (віднедавна) "український" "антифашист", коли з'явилася інформація про те, що, за підрахунками Міністерства фінансів, щороку довелося б витрачати на його реалізацію до 17 мільярдів гривень? Лише на перекладачів у судах необхідно близько 16 мільйонів гривень. Дослідження, проведене Центром політичних студій та аналітики, свідчить, що фінансово забезпечити виконання закону "Про засади державної мовної політики" влада не здатна.

Натомість його положення виконуються в сфері телебачення, радіо і реклами – там, де додаткових бюджетних коштів не потрібно. Можливо, це була головна мета кремлівських "підстилок". Тепер власники електронних ЗМІ інформаційний простір русифікують безкоштовно. Цьому сильно посприяв наказ голови Національної ради з питань телебачення і радіомовлення Володимира Манжосова про вилучення графи "Мова(и), якою(ими) вестимуться передачі (%)". Відтак протягом кількох місяців мовники цілком офіційно вилучили зі своїх ліцензійних документів раніше взяті зобов'язання про 75% української мови в телеефірі.

Крім того, збільшилося кількість реклами російською мовою, а обсяги ведення радіопрограм українською мовою зменшилися в 2 рази і більше в ефірі трьох загальнонаціональних радіокомпаній.

НЕОБХІДНІСТЬ УХВАЛЕННЯ НОВОГО ЗАКОНУ

У цій ситуації опозиція в новому парламенті не мала іншого виходу, як добиватися зміни нікчемного закону. Найбільше в цьому були зацікавлені ВО "Свобода" й один з її лідерів, мовознавець Ірина Фаріон, яка домоглася внесення пункту про скасування закону "Про засади державної мовної політики" в політичну угоду про створення коаліції в майбутній Верховній Раді.

Поданий 23 січня цього року законопроект не зовсім новий. В його основу ліг законопроект, розроблений минулого року відомим правником, колишнім народним депутатом України (1-7 скликання) і двічі міністром юстиції України Сергієм Головатим. Незважаючи на те, що він був членом фрaнції Партії регіонів, до розгляду того законопроекту в сесійній залі справа не дійшла.

У Пояснювальній записці автори законопроекту "Про функціонування української мови як державної та порядок застосування інших мов в Україні" вказали на деякі фундаментальні суперечності розкольницького документа. Зокрема, вони зазначили, що низкою положень Закону України "Про засади державної мовної політики" особливий статус відводиться російській мові, а це дискримінує інші мови і не відповідає завданням Європейської Хартії регіональних і міноритарних мов зі збереження та захисту мов, яким загрожує зникнення.

Ще одна суперечність з Хартією (пункт 6 Преамбули) – надання "регіональним мовам або мовам меншин" захисту на одному рівні з державною мовою, закріплення обов'язкового вживання таких мов "поряд" з нею в багатьох сферах суспільного життя, що підриває дієвість статусу української мови як державної.

Крім того, ухвалений за сфальсифікованою процедурою закон не передбачає захисту носіїв державної мови на територіях, де вони перебувають у меншості відносно носіїв інших мов, що суперечить статті 10 Рамкової конвенції про захист національних меншин.

Нарешті, ківаловсько-колесніченківський законодавчий продукт суперечить частині 2 статті 8 Основного закону ("Конституція України має найвищу юридичну силу"). Ці двоє придумали, що порядок застосування мов визначатиметься "виключно цим Законом, з норм якого мають виходити інші правові акти, що визначають особливості використання мов у різних сферах суспільного життя".

ЗМІСТ НОВОГО ЗАКОНОПРОЕКТУ

Проект закону "Про функціонування української мови як державної та порядок застосування інших мов в Україні" надзвичайно деталізований і в одинадцяти розділах основної частини містить 67 статей. Крім того, є ще розділ XII "Прикінцеві положення" і розділ XIII "Перехідні положення". З огляду на великий масив документа, спинюся на найважливіших моментах і новаціях.

"Спроби запровадження офіційної багатомовності на національному рівні всупереч Конституції України і встановленій конституційній процедурі є діями, спрямованими на розпалювання міжетнічної ворожнечі, мовний розкол країни, порушення конституційного ладу і територіальної цілісності України. Публічне приниження чи зневажання української мови є неприпустимими нарівні з наругою над державними символами України", сказано в статті 1. У статті 2 зазначено, що будь-яка інша мова, яка застосовується в Україні, окрім української мови як мови титульної нації та мов інших корінних народів України, є іноземною мовою.

Зауважу, що викликає питання вживання терміна "материнська мова" (статті 2, 7). В українській мові цей вираз є радше поетичним, аніж юридичним – на відміну від більшості європейських мов, якими "рідна мова" перекладається як "материнська", рідше – як "батьківська" (наприклад, jezyk ojczysty в польській мові).

Законопроект передбачає захист і підтримку мов національних меншин та регіональних (міноритарних) мов, якщо в межах адміністративної території мешкає не менше ніж 30 відсотків осіб-носіїв відповідної мови.

Законопроект містить низку новацій. Він запроваджує нові державні органи: Національну комісію зі стандартів державної мови, Уповноваженого із захисту державної мови, мов національних меншин, регіональних (міноритарних) мов. Національна комісія зі стандартів державної мови утворює Центр української мови і Термінологічний центр української мови, а при Уповноваженому із захисту державної мови, мов національних меншин, регіональних (міноритарних) мов діє Служба мовних інспекторів (усього 27 на Україну), які мають статус державних службовців.

Окремі статті присвячені захистові української мови як елементу конституційного ладу (стаття 60), захистові права громадян України на користування українською мовою (стаття 61), мовній експертизі й мовному інспектуванню (статті 64-67).

Перехідними положеннями законопроекту вносяться зміни до Кодексу України про адміністративні порушення, якими встановлюються штрафи – від 100 до 700 неоподаткованих мінімумів доходів громадян. Також передбачено внести зміни до Регламенту Верховної Ради України, відповідно до яких переклад виступу промовця на українську мову забезпечує Апарат Верховної Ради.

НА ЗАКІНЧЕННЯ

У своєму блозі Вадим Колесніченко чомусь назвав новий законопроект "фаріонівським" і нацистським, а його співавторів – антисемітами. На це того самого дня відреагував народний депутат від ВО "Батьківщина" Геннадій Москаль, який надіслав запит міністрові юстиції з проханням повідомити, чи є в Україні офіційно зареєстровані фашистські організації. А дещо пізніше розлого й образно відповіла голові міжфракційного об'єднання "Міжнародний антифашистський фронт" Колесніченку співавтор нового законопроекту Марія Матіос.

А поза тим впадає в око, що мовна атмосфера в парламенті (і не лише) змінилася. Ми вже потрохи звикаємо до того, що колись всуціль російськомовний лідер фракції Партії регіонів Олександр Єфремов у стінах Верховної Ради виступає державною – як і інші його однопартійці. Думав, ніколи не почую, як говорить українською перша заступниця глави Адміністрації Президента Ірина Акімова. І в неї вийшло – навіть краще, як в Азарова.

Показовими є слова Голови Верховної Ради України Володимира Рибака. На своїй "малій батьківщині" він поскаржився на опозицію, яка жорстко реагує на кожне його слово, сказане російською мовою.

ОСОБЛИВИЙ ФОРМАТ

КОЛИ ЗАСУХА НА ЕКРАНІ...

Минулого понеділка в Обухові вимкнули телеканал ТВі. Сталося це за кілька годин до показу документального фільму "Особливий формат. Обухівська арифметика" – про скандальні події виборчої кампанії на окрузі екс-нардепа Тетяни Засухи.

Нагадаємо, що 94-й виборчий округ на Київщині вразив нечуваною вакханалією вищезгаданої пані, яка, програвши кандидатові від об'єднаної опозиції Вікторові Романюку, верещала і на виборців, і на членів окружної комісії так, що за всіма етичними нормами цивілізованого суспільства вже ніколи б не мала права претендувати на депутатський мандат. Аж ні ! Схоже Т.Засуха таки не на жарт перелякала виборчу комісію і навіть… правосуддя. Незважаючи на те, що В.Романюк за протоколами з мокрими печатками мав перевагу майже в 10 тисяч голосів, окружна виборча комісія № 94 , а разом з нею і районні суди Васильковa та Обухова скасували результати голосування на 27 дільницях і не взяли до уваги голоси 31 тисячі виборців.

Саме про фальсифікацію на парламентських виборах в окрузі Засухи й розповідає документальний фільм. Аби електорат не довідався подробиць про незаконні дії Засухи та її команди, про те, як фальшували результати народного волевиявлення, "вибиваючи" перемогу для пані Тетяни, ТВі завбачливо вимкнули з мережі. Проте місцевий кабельний оператор "Екран" стверджує, що ТВі не працював "через технічні причини, але його вже ввімкнули". Іншими словами, жодного впливу високих кабінетів не було. Ви у це вірите? Я – ні. Чи таке ще буде, якщо Т.Засуха таки призначить себе нардепом з допомогою покірних хохлуїнів? Тож бережіться, виборці.

Ольга ДМИТРЕНКО

МИ СТАЛИ ВОЛІ НА СТОРОЖІ

ЛИЦАР ЧЕСТІ ЯРОСЛАВ ДЯКОН

Володимир МОРОЗ

2 лютого минуло 100 років від дня народження одного із визначних діячів Організації Українських Націоналістів, одного з її організаторів і керівників на Львівщині, референта Служби безпеки Проводу ОУН, полковника СБ Ярослава Дякона, відомого у підпіллі за псевдонімами "Дмитро", "Мирон", "Дон", "Семен", "9-98" та ін.

Ярослав Дякон народився 2 лютого 1913 р. у с. Дев'ятники Бібрецького повіту (тепер Жидачівський р-н Львівської обл.) у родині селян Андрія та Марії з роду Горінець. У родині було ще четверо дітей – Катерина (1919 р. н.), Михайло (1921 р. н.), Василь (1923 р. н.) та Іван (1927 р. н.).

Мати ще перед Першою світовою війною шість років була на заробітках в Америці. Після смерті Андрія Дякона вона друге вийшла заміж за Павла Лабу зі сусіднього Бертишева і переїхала з меншими дітьми туди. Ярослав залишився у Дев'ятниках із дідом. Той мав доволі велике господарство, добрий сад, пасіку (до 100 вуликів).

Закінчивши 4 класи народної школи, Я. Дякон навчався в учительській семінарії у Львові. Тут був членом Пласту, де належав до гуртка "Лис" 70 юнацького куреня ім. Т. Шевченка "Степові вовки". У Дев'ятниках був членом товариства "Луг" та футбольної команди "Пробій". Якийсь час працював ревізором кооператив.

Під час навчання зв'язався із підпільним українським націоналістичним рухом, став членом ОУН. Протягом 1933–1938 рр. Я. Дякон кілька разів був заарештований. Кожного разу перебував по кілька тижнів чи місяців у тюрмі, але жодного разу не був засуджений.

Уперше був ув'язнений наприкінці жовтня 1933 р., коли відбулися масові арешти на Бібреччині. Тоді, зокрема, у Дев'ятниках були затримані, крім Я. Дякона, також Олекса Спас, Іван Микуша та Мирослав Балук, у Чижичах – Василь Заставний, у Суходолі – Костянтин Фіцик та Сергій Серґет, у Романові – М. Богуш, у Бібрці – Микола Касараба, Ілля і Олекса Коцюмбаси, Андрій Козакевич. Крім того, були арешти в інших селах повіту.

Очевидно, невдовзі Я. Дякон був звільнений, бо знову його затримано 30 січня 1934 р. після того, як 19 січня у Дев'ятниках поширено листівки ОУН, присвячені Василеві Біласу та Дмитрові Данилишину. Тоді також заарештовані Василь Лаба та Дмитро Чмир з Бертешова та Микола Філіповський з Дев'ятників. Усіх передано до гродського суду в Бібрці, а відтак до тюрми "Бриґідки" у Львові. За твердженням Дмитра Сусіка, після епізоду із розкиненням листівок у Дев'ятниках він півроку носив передачі своїм друзям Я. Дякону та М. Філіповському під час їх слідчого ув'язнення у Львові. Звільнено їх було у першій половині червня 1934 р.

Постійні арешти перешкоджали навчанню. За даними польської поліції, за станом на 1937 р. Я. Дякон мав закінчених чотири класи гімназії, займався господарством (мав 8 моргів поля). Одночасно був членом "Просвіти" та "Рідної Школи". Протягом 1934-1936 рр. керував Юнацтвом ОУН Бібрецького повіту. В 1935-1937 рр. відслужив півторарічну строкову службу в легкій артилерії війська польського (м. Ґнєзно).

Черговий арешт стався 31 жовтня 1937 р. о 14 год. Польська поліція провела обшуки вдома у Я. Дякона. У нього знайдено реферат "Базар", правильник самоосвітнього гуртка, а також кілька листів, які стосувалися громадської праці. Причиною обшуку у нього та Д. Сусіка стала підготовка посвячення могили у Дев'ятниках в день 1 листопада. Обох заарештовано за підозрою у належності до ОУН і відставлено до Бібрки. Звідти перевезено до слідчої в'язниці у Львові. Обох звільнено 9 березня 1938 р. за відсутністю доказів протидержавної діяльності. Д. Сусік згадував: "Мене і Дякона заарештували за військові вишколи молоді у лісі, посадили знову в "Бригідки". Без слідства ми просиділи у в'язниці три місяці, після чого нас випустили. Я втратив роботу, а Дякон – один семестр в пединституті". У "Бригідках" вони познайомилися із майбутнім членом Проводу ОУН Дмитром Маївським, звільненим від тюрми і кари рішенням суду 12 жовтня того ж року.

Одружився восени 1938 р. зі Степанією Куляш (нар. 17.08.1919 р., с. Дев'ятники). Весілля було безалкогольним. Подружжя мало дві доньки – Марію (1940 р. н.) та Любу-Христину (1945 р. н.)

Ще раз заарештований 29 липня 1939 р. Того дня поліція затримала близько 40 українців. Через 18 днів вони вийшли на волю. Серед звільнених були Я. Дякон, М. Філіповський, Богдан Кравців.

Знову прийшли поляки арештувати Я. Дякона після вибуху Другої світової війни, як неблагонадійного, але він з дружиною заховався на горищі в господарській будівлі, де сидів до ночі.

У період першої радянської окупації 1939–1941 рр. Я. Дякон працював повітовим провідником ОУН Бібреччини, а відтак референтом пропаганди Львівської (Городоцької) округи.

Спочатку працював легально вчителем у Дев'ятниках, потім у сусідньому селі Юшківці. Тут з ним працювала теж Євгенія Музика, згодом під іменем Слава Стецько була відомою політичною діячкою, головою Проводу ОУН, Антибольшевицького блоку народів (АБН) та Конгресу Українських Націоналістів (КУН). Вона приїхала сюди до тітки Я. Дякона, Розалії Горінець, яка перед тим була монахинею у Теребовлі, де вони й познайомилися.

Удома у Я. Дякона в 1939–1940 рр. мешкав вчитель сільської школи, член ОУН Іван Захарків. НКВД дізналося, що той суджений в процесі Лемика. Коли І. Захарківа викликали в НКВД, то він перейшов на нелегальне становище і переховувався в рідних у Під'ярковї. Щоб не наражатися на небезпеку арешту, тоді перейшов у підпілля і Я. Дякон. Це сталося на початку 1941 р. На нелегальному становищі тоді перебувало на Бібреччині ще кілька членів ОУН, зокрема Д. Сусік, Є. Музика, В. Заставний (майбутній автор музики до пісні "Лента за лентою").

Із відновленням Української держави 30 червня 1941 р. Я. Дякон з І. Захарківим та Є. Музикою проголосив державність у Бібрці, де став старостою. Був на цьому посту один-два тижні, відтак там же коротко очолював українську поліцію. Протягом липня разом із Д. Сусіком творив українську адміністрацію на терені Львівської (Городоцької) округи, об'їздивши на мотоциклі райцентри Щирець, Городок, Судову Вишню, Перемишляни, Винники, Нові Стрілища, Ходорів та ін. У той час Я. Дякон займав пост окружного провідника ОУН Львівської (Городоцької) округи, до якої належали і всі згадані місцевості. Ще таки 1941 р. перейшов у підпілля перед загрозою арешту німцями і мешкав під чужими прізвищами. Наступного року його призначено організаційним референтом Львівського обласного проводу ОУН. На цьому посту Я. Дякон працював до кінця 1943 р. під керівництвом обласного провідника Михайла Шкамбари-"Хмеля"-"Кедра"-"Скали".

Наприкінці листопада 1942 р. Я. Дякон та Д. Сусік заопікувалися пораненим у перестрілці з Гестапо члена Проводу ОУН Дмитром Маївським, якого Дмитро Чмир привіз на їх доручення підводою зі Львова до Бібрки. Потім пораненого доглядали у Дев'ятниках (у господарстві Поглодів та Івана Мелимука), Репехові, а відтак – у Кологорах в господаря Телішевського. Навесні 1943 р. Д. Маївський повернувся до організаційної праці.

Зиновій ТЕРШАКОВЕЦЬ-"ФЕДІР", Ярослав ДЯКОН-"ДМИТРО", Євген ПРИШЛЯК-"ЯРЕМА". Повстанський Великдень 1948 р., ліси на схід від міста Миколаєва Львівської області

Я. Дякон також був причетний до організації у південній Бібреччині у березні 1944 р. місця осідку крайового осередку пропаганди ОУН Західних Українських Земель. Цей осередок під керівництвом Петра Дужого базувався у селах Дев'ятники, Бертешів, Репехів, Юшківці, Ятвяги (тепер Калинівка), Вибранівка, Голдовичі, Ліщини, Кологури та ін. Адміністратором осередку (криптонім "Зелений гай") став Д. Сусік-"Ришард".

Наприкінці 1943 р. Я. Дякон-"Мирон" був переведений на пост обласного референта Служби безпеки ОУН замість "Кривого", який був усунений за контакти із німцями, засуджений до смертної кари та розстріляний. Його тодішній зверхник, Григорій Пришляк-"Мікушка" згодом так описав Я. Дякона: "Років 28, високого зросту, міцної статури, шатен, у рухах повільний".

У той час мав псевдоніми "Дмитро" і "Мирон". Від друзів також отримав жартівливий псевдонім "Інформатор".

Узимку 1945–1946 рр. загинули близькі друзі і земляки Я. Дякона: крайовий провідник ОУН Львівського краю Дмитро Слюзар-"Золотар" (19 грудня), його заступник, крайовий організаційний референт Михайло Кондрат-"Скитан" (22 лютого), заступник крайового референта СБ Микола Грек-"Гайдар" (22 січня). Впало ще кілька представників керівництва підпілля ОУН на Львівщині. Навесні залишилися живими тільки троє членів крайового проводу: військовий референт, командир Воєнної округи "Буг" Василь Левкович-"Вороний", господарський референт Григорій Коваль-"Перський" та Я. Дякон. У таких умовах він тимчасово очолив підпілля на Львівщині, аж доки в другій половині літа не був призначений новий крайовий провідник – Зиновій Тершаковець-"Федір". Тоді Я. Дякон був відомий також як "Дон".

Василь Левкович, який потрапив до рук МГБ у грудні 1946 р. згодом так описував Я. Дякона: "Вік 36–38 років, високого зросту, обличчя повне, кругле, темний блондин, ніс прямий, обличчя чисте. На правій руці носить золоту обручку, хода мушкувата, сутулий, грамотний".

Дружина Степанія перебувала у підпіллі і виконувала функції зв'язкової надрайонного провідника ОУН Бібреччини Дмитра Цури-"Михайла". Втративши контакти із підпіллям, вийшла з повинною 24 березня 1951 р. Доньки до того часу виховувалися по знайомих і родичах. У 1951–1964 рр. Степанія Дякон із доньками мешкала на спецпоселенні в м. Омськ (Росія). Відтак повернулася на Батьківщину, мешкала у Дрогобичі, померла 26 жовтня 2009 р.

Брата Василя, який служив в українській допомоговій поліції, за виступ проти німців вони розстріляли навесні 1944 р. Інший, Михайло, пішов до УПА і загинув у бою з енкаведистами в листопаді того ж року в лісах біля с. Великі Глібовичі (тепер Перемишлянський р-н Львівської обл.).

Брат Іван Дякон навчався у Львівському лісотехнічному інституті, звідси був призваний до радянської армії, служив у м. Кушка в Таджикистані, де був заарештований і пропав. Сестра Катерина з матір'ю та своїми трьома дітьми у 1949 р. вивезена у Красноярський край, де мати невдовзі померла.

Наприкінці 1947 р. керівник підпілля Роман Шухевич призначив Ярослава Дякона-"Дмитра" виконувачем обов'язків референта Служби безпеки при Проводі ОУН. Тоді ж нагороджений Срібним Хрестом заслуги (наказ ГВШ УПА ч. 3/47 від 5.12.1947 р. відповідно до постанови УГВР від 22.11.1947 р.). 6 червня наступного року йому надано ступінь полковника СБ.

Авторству Я. Дякона належить видана у січні 1948 р. праця "Студійно-інформативний матеріал про більшовицькі органи поліції" (76 сторінок), яка стала, за оцінкою самих підпільників, "підставовим вишкільним посібником по боротьбі з МГБ і МВД як для кадрів СБ ОУН, так і для загалу ОУН".

Загинув Я. Дякон 10 листопада 1948 р. в лісі між селами Гринів, Шпильчина і Волове тодішнього Бібрського району Львівської області (тепер межа Пустомитівського і Перемишлянського районів). Криївку на вершині 423,5 м неподалік шосе Львів-Бібрка, в якій тимчасово перебувало 5 повстанців, виявила опергрупа обласного управління МГБ. У бою тоді також загинули: крайовий референт СБ Львівського краю, майор СБ Богдан Прокопів-"Степан"; співробітник крайового осередку СБ ОУН Львівського краю, сотник СБ Теофіль Михайлів (Михайлунів)-"Зенко"; командир охоронної боївки, булавний Михайло Ковалик-"Сталевий" та охоронець, вістун Василь Сохан-"Довбач". У вбитих вилучено 5 автоматів, 4 пістолети, 6 гранат та велику кількість документів СБ ОУН Львівщини, які були облиті фосфорною кислотою і при доступі повітря відразу горіли; частину документів підпільникам вдалося знищити. Тіла забрали до Бібрки. На місці загибелі повстанців насипано символічну могилу із освяченим у 1993 р. хрестом. Нині на цьому місці встановлено пам'ятник.

Провід ОУН на українських землях у повідомленні про смерть Ярослава Дякона писав: "Усе свідоме життя сл. п. друга Дмитра – це шлях відданого служіння великій справі визволення українського народу. З невтомною завзятістю він будив народ до боротьби за належні йому права, з невсипущою енергією розбудовував Організацію і з непослабнутою революційною пильністю захищав її від ударів ворожих поліцій. За роки своєї праці в Службі безпеки ОУН він не тільки сам завдав багатьох ударів по намаганнях ворога насадити агентуру, але також вдосконалив загальні методи боротьби з МВД і МГБ та підніс фаховий рівень кадрів СБ ОУН. Вся Організація клонить голову перед сл. п. другом Дмитром. Його смерть кличе всіх нас до ще завзятішої боротьби проти російсько-большевицьких загарбників за повне визволення українського народу і побудову Української Самостійної Соборної Держави. Вічна слава героєві української національної революції!"

Прим. У школі в Юшківцях, в якій вчителював Ярослав Дякон, а згодом славної пам'яті Слава Стецько, сьогодні розміщено Музей визвольних змагань ім.Слави Стецько.

ІНТЕРВ'Ю З ПОЛІТИКОМ

"ДЕЯКІ УКРАЇНСЬКІ МІНІСТРИ ЖИВУТЬ У МОСКВІ"

27 років працював Олександр Скіпальський у системі Комітету державної безпеки СРСР. Від опера – до керівника контррозвідки армії.

– У разі входження в Митний союз, українці цього не сприймуть. Почнеться спротив, – каже генерал-лейтенант Служби безпеки 67-річний Олександр Скіпальський. – У нас дуже великий потенціал захисту. Тисячі офіцерів, які складали присягу, не дадуть просто так здати суверенітет. Чечня видаватиметься Москві походним маршем. Змінилася й багатонаціональна Росія. Читав татарську пресу – настрої дуже радикальні. У разі експансії Росія сама ризикує розвалитися.

Олександр Скіпальський зустрічає в сірих генеральських штанях із лампасами і кителі.

– От, вирішив дістати, – поправляє краватку. Запрошує до кабінету з масивними темно-червоними меблями та шкіряним диваном. На стінах – сувенірні монети в рамах та картини з козаками. Показує на столі вирізьблену з дерева черепаху. – Мрію зробити таке своїми руками. Поки що досвіду мало. Виходять тільки підсвічники, – сміється.

> *Генерал-лейтенант Служби безпеки Олександр Скіпальський:* ***"Українці мають хуторянське мислення – пристосовуватися, сховатися, а не боротися у відкритому бою".***

– Чому в Україні все йде так важко?

– 25 поколінь українців після Київської Русі жили без власної держави. Мають хуторянське мислення – пристосовуватися, сховатися, а не боротися у відкритому бою.

– У 1990-х був шанс, що події підуть інакше?

– Катастрофа в тому, що до влади не прийшли національно-патріотично налаштовані люди. У мене 100-відсоткова інформація, що президент Кравчук прибув на III з'їзд Руху з указом про призначення Чорновола прем'єр-міністром. Проте прорадянські сили отримали інформацію й не допустити цього альянсу. Включилися спецслужби. Рухівці відмовилися від посад. Заявили, що переходять у конструктивну опозицію. До кого? До своєї держави? Кравчук зробив ставку на стару радянську номенклатуру, що і призвело до теперішнього стану.

– Яку роль тоді виконували спецслужби?

– Коли почала заводитися бацила олігархічного капіталу, СБУ не забезпечила рівномірного розподілу національного багатства. Навпаки, в силу особистої зацікавленості тодішніх керівників, допомогла передати його в руки кланів.

– Чому так сталося?

– Не відбулося процесу люстрації. Діяти треба було мудро, бо такої кількості агентури колишнього КДБ, як в Україні, не було в жодній із країн соцтабору. Було багато провокацій. Найважливішою операцією російських спецслужб став Харківський собор 1992 року, який проголосив УПЦ Московського патріархату. Потім боротьба перейшла на вищі щаблі. Радники президента Кучми підказували йому якнайшвидше проводити приватизацію, яку вони ж і контролювали. До влади приходили люди, яких розставляв Дмитро Табачник як голова Адміністрації президента. А національно свідомі кадри вибивали.

– Як це відбувалося?

– Президент зупиняє погляд на якійсь кандидатурі й доручає підготувати резюме. Чиновники збирають інформацію, зокрема і в СБУ. Не бажаючи просування цієї людини, в резюме роблять акцент на негативі. Кучма був вимушений ставити тих, кого йому підсовували.

Касетний скандал, історію з Гонгадзе – робили саме ці люди. Табачник, Литвин, Медведчук – хто з них на посаді голови Адміністрації президента думав за країну? Де резерв національносвідомих, професійних кадрів? Нема. Його вихолостили, розмазали ще в зародку. Хоча люди, які мислять державними категоріями, є і на Донбасі, і у Львові, і в Києві.

– Їх до влади не пускають чи вони самі туди не йдуть?

– Не пускають. Але ще фараони писали, що порядних людей у владу треба заганяти палицею. Порядна людина – скромна, не буде пробиватися ліктями, підкупляти.

– У чому головна помилка нинішнього президента?

– Він будує владу, що не сприймається українцями, виглядає окупаційною. Навчитися говорити українською – це добре. Ще треба стати українцем у душі – не боротися з нашою культурою, не давати владу людям, які перекручують історію, викрадають архіви. Треба будувати українську Україну. Натомість влада нав'язує все російське.

– Янукович це робить свідомо?

– Він легко піддається на байки різних табачників. Ті підкидають йому думку, що можна нехтувати інтересами корінних українців під виглядом захисту інших національностей.

– Можливо, ми перебільшуємо втручання Кремля?

– У Росії страшна демографічна ситуація. Християн, православних ось-ось буде менше за мусульман. Нема кого призивати в армію. Україна з її 45-мільйонним населенням є потенційним донором для Росії.

– Москва впливає в Україні на багато що?

– Можу з власного досвіду запевнити: призначення головою Нацбанку Ігоря Соркіна, чий батько обіймає одну з ключових посад у "Газпромі", не відбулося без узгодження з Путіним. Усі фінансові оборудки проходитимуть за погодженням Кремля. Під таким прицілом перебувають також економіка, політика, ослаблені Збройні сили. А в гуманітарній сфері сидять табачники.

– На чиєму боці будуть силовики у разі конфлікту?

– По обидва боки.

– Ви працювали на посаді керівника СБУ в Донецькій області. Чи тісно тамтешня еліта пов'язана з Росією?

– 90 відсотків вітають Україну. Вітали мою українську мову. Треба було з ними працювати. Я писав доповідну Віктору Балозі (2006 року, тоді він очолював Секретаріат президента. – "ГПУ") з вимогою вести роз'яснювальну проукраїнську роботу на Донбасі. Людям треба дати можливість відчути себе українцями. Вони це сприймуть. Але доповідна лягла під сукно.

– Україна протягом останніх 20 років кілька разів змінювала вектор зовнішньої політики. Як за таких умов працюють спецслужби?

– Вектор не мінявся. Були лише незначні коливання. Справжня зрада настала з підписанням Харківських угод. Випустили затриманих російських розвідників, які нахабно проводили підривну діяльність проти України. Заплющили очі на антиукраїнські організації, 90 відсотків яких утримуються за російські гроші. А безкарність породжує нахабство. Тим часом деякі українські міністри живуть на Арбаті чи Рубльовському шосе в Москві. Туди їхні підлеглі змушені возити документи на підпис.

– Кажете про колишнього віце-прем'єра Бориса Колеснікова?

– Навіть у Януковича тьохнуло серце, і він кількох подібних не ввів до складу нового уряду.

– Наступні два роки називають визначальними для України. Як вони пройдуть?

– Ліквідувати нашу державу нахабно й відкрито влада не наважиться. Москва сподівається на поступовий рух у її бік. Навіть молекули металів зростаються під постійним тиском. Але наші олігархи теж не хочуть у Росію. Їх там нічого доброго не жде. Тому можливий варіант розчарування Януковича в Росії і поворот до Європейського Союзу. Але в такому випадку треба випускати Тимошенко й Луценка, а не нарікати на європейців, які вимагають звільнити політв'язнів. Підемо в Європу – Росія замовкне. Українці за ментальністю – природні європейці. Нам зручно жити за європейськими правилами. Тому Янукович і надалі балансуватиме.

– Скільки треба часу, щоб більшість українців позбулися рабської психології?

– Наступне покоління буде абсолютно вільне. По молоді це добре видно. Тому Росія і поспішає.

Юрій СТРИГУН, Олеся ДУБОВИК
Газета по-українськи, ч.16

Уполював двох ведмедів

Олександр Скіпальський народився на хуторі Вишнів Любомльського району на Волині. Офіцером хотів стати, коли прочитав у сільській бібліотеці книжку Майн Ріда "Капітан Зірвиголова". Закінчив технічне училище в Єнакієвому на Донеччині, вищу школу КДБ СРСР. Служив на Курилах і Далекому Сході.

З 1991 року – начальник управління військової розвідки. Нардеп другого скликання. З 1997-го – заступник голови Служби безпеки. За 10 років – начальник управління СБУ в Донецькій області.

Заступник голови Республіканської партії, яку очолює Левко Лук'яненко. Любить полювати й рибалити. Мисливські трофеї – два ведмеді з Далекого Сходу. Нині полює тільки на кабана. Найбільший рибальський трофей – 4-кілограмовий короп. Одружений, має двох дорослих дочок.

УКРАЇНСЬКА КНИЖКА РОКУ

СЕРЕД ПЕРЕМОЖЦІВ – ТВІР ПРО САГАЙДАЧНОГО

В Держкомітеті телебачення і радіомовлення відбулося засідання комітету з премії Президента України "Українська книжка року". Одна з переможниць – книга про грозу Стамбула і Москви Петра Сагайдачного. Вона "сприяє вихованню підростаючого покоління".

На засіданні визначили найкращі видання 2011–2012 років, повідомляє офіційний сайт Кабміну.

У номінації "За вагомий внесок у розвиток українознавства" переможцем серед 27-ми претендентів визнано видання "Опішнянська мальована миска другої половини

XIX – початку XX століття" (автор-упорядник – Олесь Пошивайло, видавництво – Національний музей-заповідник українського гончарства).

Альбом присвячено найбільшій і найкоштовнішій у світі колекції глиняних мальованих мисок, виготовлених гончарами селища Опішного Полтавської області.

У номінації "За сприяння у вихованні підростаючого покоління" нагороджено книгу Петра Саса і Ґенуте Керкіне "Хотинська битва 1621 – битва за центральну Європу".

Це масштабний міжнародний проект, створений за участю української і литовської сторін. В альбомі вперше в Україні опубліковано фрагменти воєнних щоденників самих учасників Хотинської битви 1621 року.

Кількатижневе військове протистояння під Хотином Речі Посполитої (армія Корони, армія Литви і військо козаків з України) з Османською імперією завершилося підписанням мирного договору.

Одним із вирішальних чинників перемоги стала 40-тисячна козацька армія на чолі з Петром Сагайдачним. Напередодні битви козацький лідер домігся від короля обіцянки визнати нову православну ієрархію замість тих, хто прийняв унію 1596 року.

Також у виданні представлено фото маловідомих експонатів з музейних фондів Туреччини, Польщі, Литви, України тощо.

Петро Сагайдачний був одним із перших гетьманів українського козацтва, який намагався проводити власну політичну лінію на захист інтересів козаків і православного населення. Також він відомий своїми атаками на турецькі порти Чорного моря (1606–1616 рр.) і військовими виправся проти Московської держави у 1616–1618 роках.

Щорічну премію Президента України "Українська книжка року" започатковано у 2009 році. Її метою є відзначення авторів, видавництв та видавничих організацій, які зробили значний внесок у популяризацію української книги та розвиток вітчизняної видавничої справи.

Як відомо, у 2011 році у Держтелерадіо відзначили премією імені Франка книгу Володимира Білінського "Країна Моксель, або Московія".

За матеріалами ЗМІ

ВИДАТНІ УКРАЇНЦІ

РІДНА РІЧКА НЕ ЗРАДИТЬ

80 років тому помер великий український артист Микола Садовський

Марія ЗАЇЧЕНКО

Про Садовського мало сказати: великий артист. Такого артиста Україна не мала ні до, ні опісля. Він, унтер-офіцер (сержант по-нашому) із Херсонської губернії, разом зі своїми друзями показав такий театр, що Москва й Петербург були в захваті. Цар і цариця ходили на вистави "малороссов", казали їм: "Господа, идите на российскую сцену, здесь таких нет!" Притім, що в Росії тоді вже був славнозвісний МХАТ. Однак вони не хотіли в столицю імперії. Натомість отой унтер-офіцер створив у Києві перший український стаціонарний театр, за взірцем якого досі живе українська театральна система. Оце й був Микола Садовський.

Родина

Карпо Адамович Тобілевич мав шестеро дітей. Троє служили в поліції, двоє – в армії. І ще була донька. Четверо стали артистами: Микола (Садовський), Панас (Саксаганський), Марія (Садовська-Барілотті), Іван (Карпенко-Карий, він же – драматург). Михайло і Петро зосталися в поліції, а для душі бавилися віолончеллю.

Карпо – колоритний чоловік, описаний у комедії Карпенка-Карого під іменем Мартина Борулі, – був економом по маєтках на Херсонщині та знався з батьком Троцького. А син Карпа Адамовича Іван оженився з двоюрідною бабусею майбутнього кінорежисера Андрія Тарковського. Отакий тісний був тоді світ.

У Єлисаветграді (нині Кіровоград) батькова хата стояла на околиці міста. Там був садок. Батько збирав синів косити сіно. У Миколи весь час тупилася коса. Батько казав: "Коса розумних любить! То для ціпа треба здорових і дурних". Микола сердився.

Війна

Коли почалася російсько-турецька війна, він пішов туди добровольцем. Коли форсували Дунай, утратили половину роти. Лежали в саду під кулями й дивилися на спілі абрикоси над собою. У першому бою Микола взяв на мушку турецького солдата. Тут заїло затвор гвинтівки, й турок утік. "Слава Богу, я так і не вбив нікого!" – хвалився в кінці життя Садовський.

Він і полював без зброї: їдучи на гастролі, вони з братом Панасом зіскакували з поїзда в степу, ловили перепілок, а потім наздоганяли потяг. Але боягузом Микола не був. Із тієї війни повернувся з погонами унтер-офіцера й Ґеоргіївським хрестом. Одержав його на Шипці в Болгарії, коли в бою прапор їхнього полку перехопили турки. Микола пішов на них голіруч і повернув прапор.

Їхньою дивізією там командував Михайло Драгомиров, що згодом став київським генерал-губернатором. Потім, бувало, щоб отримати дозвіл на виставу, артист Садовський ішов до свого колишнього командира. Той у приватному порядку переходив на українську мову й давав дозвіл. Тобто порушував закон.

З іншими губернаторами та градоначальниками було складніше. Приміром, одеським градоначальником був адмірал Зелений, дикий антисеміт і грубіян. Він по-своєму любив театр. Садовському тоді вдалося відкрити в Києві стаціонарний театр. То була одночасно й драма, й опера.

Революція

Коли ж до влади в Україні прийшли більшовики, Садовському більше не давали очолювати театр. Вони не забули, що колись його симпатиками були театральний критик Симон Петлюра, гімназист Максим Рильський, студент Павло Тичина, військовий фельдшер Остап Вишня. А коли постала Центральна Рада, а армії своєї ще не мала, то на параді на Софійському майдані її урядовців супроводжував козацький кінний ескорт – увесь із артистів Садовського. Потім він емігрував за кордон разом з армією Петлюри.

В еміграції Садовський жив у Празі, потім – у селі Мокропсах. Наймався косити сіно за 30 крон і кухоль пива. І навчився косити так, щоб коса не тупилася. Потім йому це набридло, і він повернувся додому. Тут його не чекали. Він знявся у фільмі "Останній лоцман". Без дублера 73-річний дід пірнав у Дніпро. Усі злякалися, а він випірнув і крикнув: "Знімайте, трясця вашій матері!"

Помер Садовський узимку 1933 року. Похований на Байковому кладовищі. Життєпис Садовського був би надто спрощеним, коли не згадати про його кохання до великої акторки Марії Заньковецької, з якою в нього був таємний роман. Загалом жінок у житті Садовського було кілька, усі – актриси: Марія Малиш-Федорець, Валентина Іванова, Євгенія Базилевська (яка народила йому синів Миколу та Юрка). Валентина Чаус, остання з його жінок, була на 45 років молодшою за Садовського. Притому він не був спокусником – лиш піддавався їм. Тут Микола Карпович, як на війні, – нікого не погубив. А справді любив лише Заньковецьку.

Коли його ховали, Марія не пішла прощатися. Але перед тим писала його братові Панасу Саксаганському: "Я досі люблю Миколу…" Вона пережила його лише на рік.

Цікаві бувальщини з життя Миколи Садовського

На прийомі у князя Михайла Миколайовича

Заньковецька, Кропивницький і Садовський були запрошені через фрейліну її високості до князя Михайла Миколайовича.

– У Петербурзі ви користуєтесь заслуженою славою. Але у нас мало хто розуміє вашу мову. А як же вас, напевне, цінують і люблять у Малоросії, де кожне слово ваше зрозуміле й дохідливе? От, наприклад, у Києві? Уявляю, який ви маєте там успіх.

– У Києві нам заборонено грати, ваша високість, – тихо промовила Марія Костянтинівна.

– Невже? Чому? – здивувався князь.

– Очевидно, тільки тому, – сказав Садовський, – що там публіка нас дуже любить і влаштовує нам овації.

– Ну й що? – не зрозумів князь. – Артистів, справжніх художників, скрізь люблять. І в Петербурзі їм влаштовують овації Хто там, у Києві, губернатор?

– Генерал Дрентельн, ваша високість, – зітхнув Кропивницький.

– А, знаю, – скривився князь. – Старий дурень!

– Так точно, ваша високість! – згодився Садовський.

Але князь, схаменувшись, що розмовляв не з сановниками, а тільки з артистами провінціальної трупи, поквапився закінчити слизьку розмову.

На обіді у Суворіна

На обід, влаштований на честь Заньковецької видавцем-редактором газети "Новое время", консервативним публіцистом Суворіним, з акторів були запрошені, крім Марії Костянтинівни, лише Кропивницький і Садовський. Після розкішного, але нудного і втомлюючого обіду зі штампованими тостами Суворін покликав трьох українських артистів до себе в кабінет для інтимної розмови.

Розмову почав хазяїн:

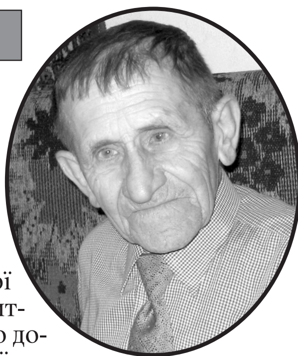
– Скажу по щирості: люди ви обдаровані, ваша гра справляє велике враження, але шкода, що ви закопуєте свій талант у землю. Ви обмежились надто одноманітним репертуаром, вам бракує простору. Я від щирого серця раджу вам облишити вашу вузьку національну річку і виплисти в безмежне море загальноросійського театру.

– В широкому морі ми можемо на підводний камінь наткнутись, – перебив його Садовський, – а рідна річка не зрадить, ми знаємо і береги, де пристати, і мілини, які слід обминати, і течію, за якою плисти доводиться…

ВТРАТА

ВІДІЙШОВ У ЗАСВІТИ ПЕТРО ДМИТРАЩУК

Ще 29 січня вітав його з днем народження, нагадуючи про збіг зі знаменною датою української нації – Пам'яттю Героїв Крут. Укотре роздумували над наболілими українськими проблемами. Відчував бадьорий і впевнений голос пана Петра, а через день – зупинилося натомлене серце українського націоналіста.

Член ОУН та КУНу, Братства вояків ОУН-УПА ім. генерала Р.Шухевича та Всеукраїнського товариства "Просвіта" ім. Т.Шевченка, вірний УГКЦ.

Народився Петро Тимофійович 29 січня 1931 року в селі Москалівка теперішнього Лановецького району на Тернопільщині у селянській родині. Любов до хліборобської праці, українські традиції, християнську мораль прищеплювали дітям у сім'ї Дмитращуків.

Особливе почуття охоплювало хлопця напровесні, коли пробуджувалася земля. А ще незабутніми були часи, як тато доручав взяти за поводи білого коня й заборонувати поле.

У роки Другої світової війни сім'я Дмитращуків всіляко допомагала українському підпіллю. На розі стодоли їхньої садиби містилася криївка, яка була прихистком для повстанців. Пам'ятав прибуття в село сотні "Кропиви", яка зупинялася там на декілька днів. Підліткові Петрові довелося навіть передавати "штафету": хто міг щось подумати про хлопчака, під час великодніх гаївок, який підтримував рукою руку із перемотаним білою тканиною "хворим" пальцем...

Після закінчення місцевої початкової школи та семирічки у Новому Селі група старшокласників подалася до м.Кременця, щоб здобути середню освіту. Та провчилися там недовго, бо хтось із підпілля ОУН попередив про можливий арешт. Далі їх скерували за Збруч, у тодішній районний центр Білозірку (Хмельниччина), де й отримали документи про середню освіту.

У 1949 році Петро Дмитращук вступає на хімічний факультет Чернівецького університету. У той же рік НКВС висилає батьків, сестру й брата на Сибір. Крім моральних тортур, жодної матеріальної підтримки. Успішно закінчує перший курс. Під час літніх канікул підпільно зупиняється у родичів на хуторі, бо в селі небезпечно з'являтися, та й хату їхню уже використовувала більшовицька влада.

На другому курсі його заарештовують, звинувачуючи у зв'язках з підпіллям. Львівська пересильна тюрма, довгий етап у товарних вагонах до Красноярського краю. Тут він знаходить свою родину. Незважаючи на важкі умови проживання та праці, П.Дмитращук не полишає думки про навчання. Вступає і закінчує Красноярський політехнічний інститут, здобуває фах інженера-технолога. Як здібного студента, його залишили працювати асистентом на одній із кафедр.

Та рідний край живе не тільки в його думках-мріях, а навіть сниться. При першій же нагоді, у 1961 році, він разом з родиною повертається в Україну. Дозволили зупинитися у м.Бердичеві на Житомирщині. Тридцять років пропрацював у конструкторському бюро заводу хімічного машинобудування "Прогрес" до виходу на пенсію.

Національне відродження на початку дев'яностих років минулого століття не тільки у Бердичеві, а й на Житомирщині, пов'язане з ім'ям Петра Дмитращука. Він стояв біля джерел Товариства української мови, НРУ, з часу створення і до останніх днів був членом Конгресу Українських Націоналістів, Братства вояків ОУН-УПА, відроджував першу громаду Української Греко-Католицької Церкви на Житомирщині у 1994 році. Петро Дмитращук ніколи не рахувався ні з часом, ні з матеріальними витратами, ні з інтелектуальними вміннями, коли це було потрібно для утвердження Української держави. Він сповідував кредо націоналіста: "У серці – Бог і Україна".

Разом з дружиною, Інною Олександрівною – однодумцем і помічником, народили троє дітей. Син Дмитро, через помилку медиків, помер малолітнім. Дочки із золотими медалями закінчили середню школу, університети: Олена – лікар, Ольга – психолог. Виховані в патріотичному дусі. Проживають і працюють у Харкові. У 2001 році до них переїхали батьки. У слобожанській землі знайшов вічний спочинок український патріот.

Сумуємо разом з дружиною, дочками, зятями, онуками, рідними! Сумуємо за побратимом!

Петро КОСТЮК,
від друзів-однопартійців, націоналістів,
м.Бердичів на Житомирщині

ПОДВИЖНИКИ НАЦІЇ

ДНІ СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО
У ХОМУТИНЦЯХ ТА КАЛИНІВЦІ

Уже тридцять три роки поспіль у січневі дні на батьківщині класика української літератури, поета, автора співомовок, пісень, художника, лікаря і громадського діяча Степана Руданського проводиться Всеукраїнське свято сатири та гумору його імені. Життя і творчий шлях поета – це шлях самовідданого служіння українському народові, його творчість не вмерла в забутті, кращі народні поезії стали народними піснями, а дотепні співомовки набули надзвичайної популярності. Урочистості починаються в суботу в рідному селі Руданського – Хомутинцях, щоб наступного, недільного, дня продовжитися у райцентрі – Калинівці.

Цього року початок свята збігся з Водохрещем 19 січня.

Незважаючи на складні погодні умови, ожеледь, засніжені сільські дороги, до сільського Будинку культури у святковому вбранні, з гарним настроєм сходились люди з кожного двору, з'їжджалися з віддалених сіл і міст аматори народної творчості, письменники і поети, шанувальники творчості поета, щоб вклонитися його пам'яті, перейнятися його живим гумором, повеселитися, поспілкуватися.

У святі взяли участь голова Вінницької державної адміністрації Іван Мовчан, його заступник Любов Спиридонова, начальник обласного управління культури і туризму Марія Скрипник, директор обласного центру народної творчості Тетяна Цвігун, голова Калинівської райдержадміністрації Василь Поліщук, голова Калинівської райради Юрій Браніцький, Калинівський голова Анатолій Шамалюк, начальник райвідділу культури Андрій Грибовченко.

Спочатку – традиційне покладання живих квітів і вінків до пам'ятника Степанові Руданському, до підніжжя могил його батьків, потім гуртом виконали пісню "Повій, вітре, на Вкраїну…" – перлину творчого доробку поета, яка давно стала народною, всесвітньо відомою.

У гарно прибраному, затишному, з оновленою експозицією музеї Степана Руданського в с. Хомутинцях змістовну й цікаву екскурсію провела його директор Оксана Мудрик. Цікавим були повідомлення правнучатого племінника Степана Руданського Олексія Боржковського: 6 січня в день народження Степана Руданського до його могили на Іоанно-Златоустівському цвинтарі в Ялті мешканці міста поклали живі квіти, а севастопольці – вінок з написом: "Степану Руданському від українців Севастополя".

Знаменно й те, що 4 січня 2013 р. в селі Дружелюбівка на Калинівщині одну із вулиць перейменовано і названо іменем Степана Руданського.

У селі Руданському на Шаргородщині 26 листопада 2012 р. було відкрито меморіальну дошку поетові до 90-річчя з часу перейменування села Довгівці в село Руданське.

Історична довідка: це невелике село ще в XVI столітті мало назву Жорнівка. Так називалась і річка, що в той час була повноводною. Пізніше Жорнівку перейменували на Довгівці – на честь ніби якогось пана на прізвисько Довгань, а в червні 1922 року в село приїхав уповноважений з волості з пропозицією перейменувати село Довгівці на П'ятакове на честь більшовицького партійного діяча. На сільському сході з ініціативою назвати село іменем Степана Руданського виступив вчитель сільської школи Іван Кільчицький. З переказів односельчан, мешканці села знали, що майбутній поет бурсак Степан Руданський, навчаючись в Шаргородській духовній бурсі (з 1841 по 1849 р.), проходив практику, був прислужником в місцевій сільській церкві Успіння Пресвятої Богородиці. Церква побудована в 1755 році в стилі козацького бароко, хоч дерев'яна, до цього часу зберегла свій архітектурний вигляд, функціонує і нині.

Гарний молодий бурсак парафіянам сподобався, бо був дотепним, жартівливим, добре співав. Іван Кільчицький продекламував декілька співомовок, які сподобались присутнім. За Степана Руданського проголосували всі селяни.

Пам'ятний запис в книзі відгуків музею зробив народний артист України, Герой України Анатолій Паламаренко.

У фойє Будинку культури було розміщено виставки робіт народних умільців: лозоплетіння, вишиванки, рушники, гончарні вироби, картини, старожитності, фотостенди Олексія Боржковського та Ольги Юрчишиної про життя і творчість лікаря-поета, висвітлення його багатогранної діяльності.

Глядацька зала була вщерть заповнена. Майстерно виконували концертну програму митці художньої самодіяльності. Фольклорний народний театр сатири і гумору "Вінок Руданського" підготував цілу святкову програму, де поєдналась весела українська пісня з дотепним гумором, щедрівочками та колядками.

Гаряче вітали народного артиста України, Героя України Анатолія Паламаренка, у неперевершеному виконанні якого прозвучали твори Степана Руданського, Остапа Вишні, Павла Глазового, він підкреслив актуальність поетового слова сьогодні.

А в неділю свято продовжилось у Калинівці. Поважних гостей було ще більше. Вшанувати пам'ять і творчість нашого славетного земляка з'їхались гості з різних куточків України – Києва, Львова, Миколаєва, Полтави, Житомира, Вінниці, багатьох районів області.

Наповнена музикою та радісними людськими голосами нуртувала центральна площа міста, де зібралось понад три тисячі шанувальників видатного земляка. У казанах варили запашну юшку, смажили шашлики, на ярмарку продавали різний крам.

Після виконання пісні "Повій, вітре, на Вкраїну…" цьогорічному лауреатові Всеукраїнської літературно-мистецької премії ім. Степана Руданського, заслуженому журналісту України, редакторові Вінницького державного телебачення Ганні Секрет – авторці книжки "Павелівські приди-бенції" вручено диплом лауреата.

Дипломантами премії стали подоляни Олексій Бойко та полтавчанин Іван Моцара.

На імпровізованій сцені промовці змінювали один одного. Гумористи "Вінницького куреня гумористів ім. Степана Руданського" на чолі з Леонідом Куцим читали власні гумористичні твори та твори інших сатириків. Веселили відпочивальників ансамбль "Надбужани" з с. Гущинець, квартет "Акорд" з Калинівки, тріо "Горлиця" з Іллінців. Хлопці і чоловіки штурмували гладенький десятиметровий стовп з цінними подарунками, демонструючи глядачам свою силу і вправність, піднімали двопудову гирю, змагалися з армреслінгу (боротьба на руках). А депутат Верховної Ради України Микола Катеринчук сказав, що до 180-річчя поета в Калинівці має з'явитися пам'ятник Степанові Руданському. Таке слово радо сприйняли присутні. Доки пам'ятають людину, доти вона живе. Свято сатири та гумору – це свято для всіх уподобань та людей різного віку. Кожен тут міг знайти розвагу для душі. І навіть коли свято завершилось, люди не квапились розходитися. Хотілося якнайбільше надихатись повітрям, настояним на гуморі і веселому сміхові.

Степан Руданський – наша слава і наша гордість.

Ольга ЮРЧИШИНА,
головний бібліотекар наукової бібліотеки Вінницького національного медичного університету ім. І. Пирогова.
с. Іванів Калинівського р-ну Вінницької обл.

У Калинівці на святі сатири та гумору ім. Степана Руданського. На сцені Василь Островський в ролі Степана Руданського. 20 січня 2013 р.

У с. Хомутинцях біля пам'ятника Степанові Руданському звучить його пісня "Повій, вітре, на Вкраїну..." 19 січня 2013 р.

НАША МОВА КАЛИНОВА...

ЯК МИ ГОВОРИМО І ПИШЕМО

НЕПРАВИЛЬНО	ПРАВИЛЬНО
Медзаключення…	Медвисновок…
У духовних і політичних напрямках…	У духовній і політичній сферах…
Любили полювання та рибалку…	Любили полювання та риболовлю…
Грецький горіх…	Волоський горіх…
На даний час…	Сьогодні…
У трудну хвилину…	У скрутну хвилину…
Виділявся серед учнів…	Вирізнявся з-поміж учнів…
Закон вимагає платити викладачам надбавку...	За законом викладачам треба платити надбавку...
Відстоювати свої права…	Обстоювати свої права…
Діючий правопис…	Чинний правопис…
Напечатаний матеріал…	Надрукований матеріал…
Неокріпший організм…	Незміцнілий організм …
Обоснована відповідь…	Обґрунтована відповідь…
Він помішаний на музиці…	Він схиблений на музиці…
Бреше не червоніючи…	Бреше не соромлячись…
Кланятися в пояс…	Низько вклонятися…
Між тим, звинувачення…	Тим часом звинувачення…
По праці й честь…	За працю й шана…
Тим не менше…	І все ж, однак, проте, разом з тим…
Толково говорив…	До ладу (добре, переконливо) говорив…

Підготувала Марія ВОЛОЩАК

Практичні посібники Марії Волощак **"Неправильно – правильно. Довідник з українського слововживання", "Збірник мовностилістичних порад лінгвістів, літературознавців, публіцистів", "Складні випадки правопису та відмінювання прізвищ і географічних назв"** можна замовити тел. 044-353-19-77, моб. 050-385-91-86, e-mail: voloschak@yandex.ru

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник та шеф-редактор Степан Брацюнь
Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net
Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 14 000 прим.
Ціна договірна